

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК АСПЕКТ ЗМЕНШЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Основним показником, що характеризує рівень витрат виробництва продукції та результати виробничо-господарської діяльності підприємства і його структурних підрозділів є собівартість продукції, яка охоплює всі сфери діяльності підприємства. Собівартість продукції є важливим узагальнюючим показником, який характеризує ефективність роботи підприємства. Зниження витрат виробництва та собівартості продукції є однією з основних умов зростання прибутку підприємства, підвищення рентабельності та ефективності його роботи.

Актуальність дослідження полягає у тому, що в умовах сучасного ринку при нестабільності цілей підприємства, мінливості попиту та пропозиції, цін на матеріали та сировину, а також зміни у конкурентному середовищі, виникає необхідність формування системи управління собівартістю, пошуку шляхів її зниження.

Мета дослідження полягає в необхідності визначення та забезпечення ефективності функціонування підприємства, тобто пошуку джерел інвестування за рахунок яких може відбуватися зниження собівартості ПАТ «Концерн Стирол».

Проблеми економічної сутності, формування, обліку і аналізу витрат та калькулювання собівартості розглядалися в працях відомих вітчизняних учених-економістів: Білухи М. Т., Бородкіна О., Бутинця Ф. Ф., Валуєва Б. І., Герасимовича А. М., Голови С. Ф., Гуцайлюка З. В., Єфіменка В. І., Ткаченка Н. М., Чумаченка М. Г. та ін.

Від уміння правильно обчислювати, аналізувати собівартість продукції у великій мірі залежить правильність розрахунку додаткових інвестиційних коштів, а також подальший розвиток суб'єкта господарювання. У собівартості продукції (робіт, послуг) знаходять відображення усі сторони роботи підприємства: рівень організації виробничого процесу, його технічна оснащеність, ступінь ефективності використання необоротних та оборотних активів, продуктивність праці, рівень організації матеріально-технічного постачання. Під час обчислення собівартості продукції важливе значення має визначення складу витрат, які в неї включають.

Глобальний ринок добрив сильно фрагментований і залежить від врожаю, обізнаності фермером і доступності кредитів. Звітність показує, що витрати на дослідження і розробки продовжать зростати у зв'язку із збільшенням законодавчого тягаря, складності виробництва продукції, а також, враховуючи те, що продажі різних сегментів добрив багато в чому залежать від кліматичних умов і вирощуваних сільськогосподарських культур.

Динаміка собівартості реалізованої продукції стрімко зростає за аналізовані періоди, це пов'язано з збільшенням обсягів виробництва, ростом цін на сировину. Особливо помітний вплив ціни газу та електроенергії на доходи підприємства, адже в структурі одиниці реалізованої продукції найвагоміші. Зниження собівартості продукції за рахунок зниження витрат на її виробництво не є автоматично позитивним явищем. Адже проблема з витратами полягає в тому, що їх не можна без кінця знижувати, треба підтримувати оптимальний рівень. Адже автоматичне зниження їх сьогодні може обернутися значними збитками в майбутньому.

Порівнюючи з основним конкурентом на українському ринку, можна сказати, що: ПАТ «Концерн Стирол» є більшим підприємством ніж ПАТ «Дніпроазот», відповідно більші об'єми реалізації, об'єми випуску та витрати, проте функціонуючи на спільному ринку фірми стикаються з аналогічними чинниками, котрі можуть впливати як позитивно, так і негативно. ПАТ «Концерн Стирол» має ліпші показники росту та швидкості виробництва.

Наразі керівництвом підприємства здійснюється пошук альтернативних постачальників основних сировини та матеріалів (насамперед, природного газу, стиролу) з метою здешевлення закупівельної ціни зазначеної сировини та покращення показників рентабельності підприємства. Концерн «Стирол» призупинив випуск карбаміду, селітри і карбамідно-аміачної суміші, хоча і продовжував випуск полістиролів. Відбулося зміщення фаз закупівель добрив, а також обвал цін на світових ринках мінеральних добрив. На діяльність Товариства негативно впливає ріст цін на сировину, матеріали та енергоносії; ріст тарифів на залізничні перевезення. Ступінь залежності від законодавчих або економічних обмежень проявляється в наступному: високий рівень цін на природний газ призводить до зниження конкурентоспроможності аміаку та мінеральних добрив на зовнішніх і внутрішньому ринках.

Попит має тенденцію до збільшення, тому є необхідним прийняття управлінських рішень для розв'язання питання з надто дорогим природним газом та електроенергією (бо вони складають найбільшу частині в структурі собівартості). Адже, є очевидними переваги застосування альтернативних джерел енергії, тим паче що відповідні законодавчі акти вже існують, питання лише в часі коли цей проект втілять в життя, а не тільки на папері. На данному етапі підприємство працює зі збитками й умовах падіння цін на світовому ринку. Тому пропонуються наступні заходи щодо удосконалення управління собівартістю продукції підприємства :

1. Звернутися до постачальників альтернативного джерела енергії.
2. Використати запаси ресурсів, якими відтепер володіє підприємство, аби втримати зайняті позиції до зміни ситуації на ринку.
3. Добитися державної підтримки на рівні Уряду України при відстоюванні інтересів українських підприємств у ході антидемпінгових розслідувань.
4. Змінити напрямки діяльності підприємства, розробити нові види продукції.
5. Знайти компромісні рішення політики діяльності концерну у відповідності зі світовими лідерами.

Однак, для будівництва станцій альтернативних джерел енергії необхідні великі розміри інвестицій. Але варто також зазначити про відмінний зарубіжний досвід й потенціальні можливості. Використання альтернативних джерел енергії на ПАТ «Концерн Стирол» вирішить задачі:

- нарощування обсягів виробництва та зменшення собівартості виготовленої продукції;
- економічне витрачання традиційних паливно-енергетичних ресурсів та зменшення залежності України від їх імпорту шляхом реструктуризації виробництва і раціонального споживання енергії за рахунок збільшення частки енергії, виробленої з альтернативних джерел;
- додержання екологічної безпеки за рахунок зменшення негативного впливу на стан довкілля при створенні та експлуатації об'єктів альтернативної енергетики. Реалізація запропонованих мною заходів сприятиме відновленню та ефективній діяльності, проте, на мій погляд, для економіки країни необхідна націоналізація стратегічно важливих галузей промисловості.

Перелік посилань:

1. Афанасьєв М.В., Гончаров А.В. Економіка підприємства. - Харків : ІНЖЕК, 2003. - 400с
2. Доля В.Т. Экономический анализ : теория и практические методики : Учеб. Пособие. - К.: Кондор, 2003.- 206с.
3. Химпром – Глобальный рынок удобрений значительно вырастет за 5 лет - 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://himprom.ua/globalnyj-rynok-udobrenij-znachitelno-vyrastet-za-5-let-new4027>.